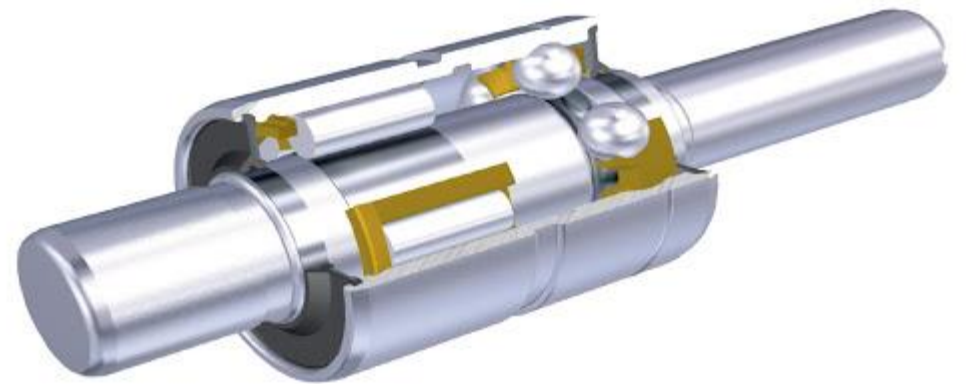

TOLEROVANIE A LÍCOVANIE

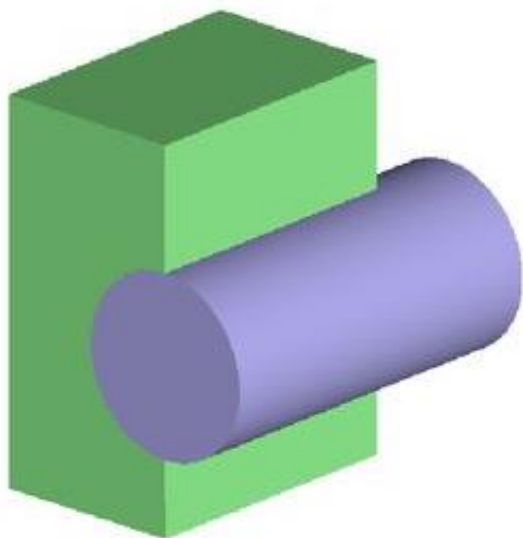
Žiaden rozmer nie je možné pri výrobe ani meraní dodržať s absolútnou presnosťou.

Určitá nepresnosť predpísaných rozmerov = **tolerancia**.

Vzájomný vzťah medzi dvoma súčiastkami ktoré sú v sebe uložené či spojené určuje **lícovanie** napr. spojenie hriadeľ - ložisko, ozubené koleso.

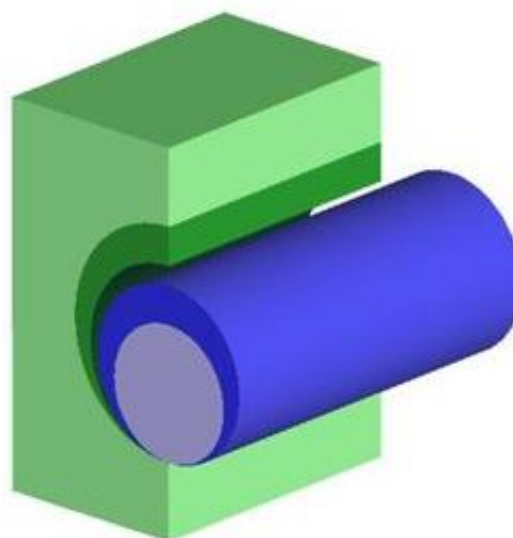

menovité rozmery

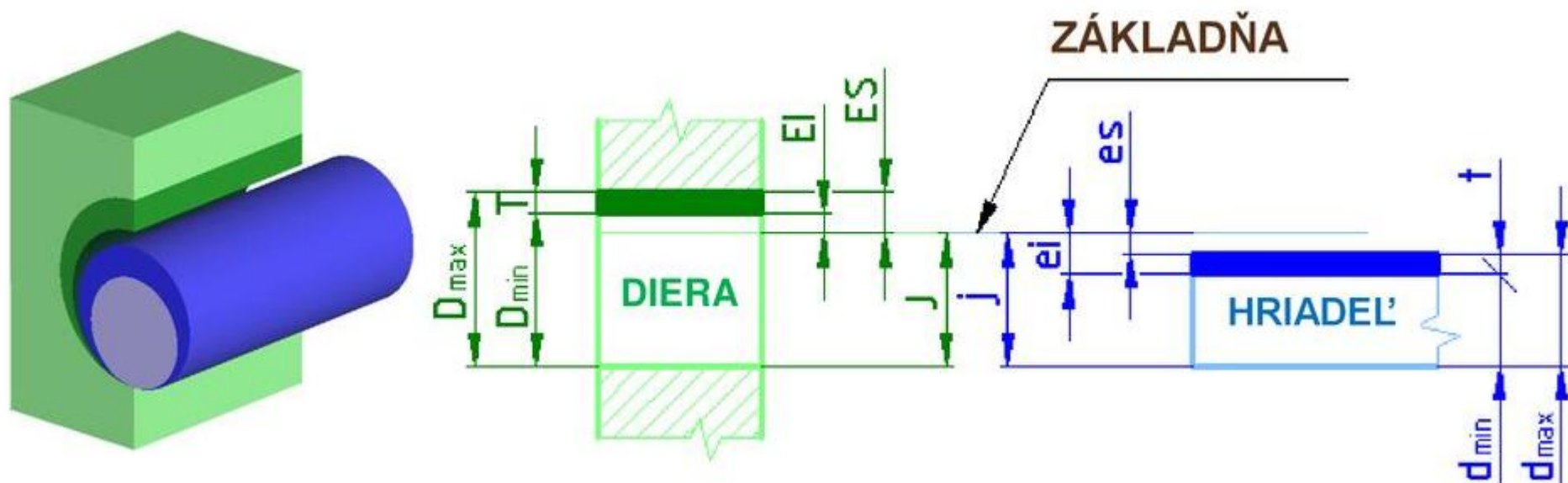
 diera
 hriadel'

skutočné rozmery

 diera
 hriadel'
 tolerančné pole diery
 tolerančné pole hriadeľa

TERMINOLÓGIA

D_{max} *horný medzný rozmer diery*

D_{min} *dolný medzný rozmer diery*

J *menovitý rozmer diery*

ES *horná medzná odchýlka diery*

EI *dolná medzná odchýlka diery*

T *tolerancia diery*

d_{max} *horný medzný rozmer hriadeľa*

d_{min} *dolný medzný rozmer hriadeľa*

j *menovitý rozmer hriadeľa*

es *horná medzná odchýlka hriadeľa*

ei *dolná medzná odchýlka hriadeľa*

t *tolerancia hriadeľa*

horný medzný rozmer – najväčší dovolený rozmer

dolný medzný rozmer – najmenší dovolený rozmer

menovitý rozmer – kóta udaná na výkrese

základňa – plocha, od ktorej meriame

tolerancia – dovolená nepresnosť (rozdiel medzi horným a dolným medzným rozmerom)

ÚLOHA:

Zakreslite schému s dolným medzným rozmerom diery 30, 525 mm a veľkosťou tolerancie 0,035 mm. Meraná diera má skutočný rozmer 30, 555 mm. Je táto diera vyrobená v požadovanej tolerancii?

Vzájomný vzťah dvoch stroj. súčiastok – vzťah hriadeľa a diery sa nazýva **ULOŽENIE**.

Ak je skutočný priemer hriadeľa väčší ako skutočný priemer diery, vzniká **PRESAH**.

Ak je skutočný priemer diery väčší ako skutočný priemer hriadeľa, vzniká **VÔĽA**.

SÚSTAVY ULOŽENÍ

Pri spojení dvoch súčiastok typu hriadeľ – diera môže vzniknúť uloženie:

- 1. HYBNÉ** – s vôľou (A-H) (a-h)
- 2. PRECHODNÉ** – s vôľou alebo presahom (JS-N) (js-n)
- 3. NEHYBNÉ** – s presahom (P-ZC) (p-zc)